

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT nr. 2 (40) Aprill 2007

Esimehe veerg

Üks vana laulusalm ütleb: "...möödas külmad talvetunnid, kena kevade on käes!" Taas kord 2007.aastal on kevad jõudnud Eestimaa mesilatesse ja mesinikeni. Talvitumine läks suuremas osas mesilates väga hästi. Märtsi lõpu ja aprilli ilm on suuremas osas olnud mesilaste vastu lahke. Juba märtsi lõpust alates on nad toonud tarusse hulgaliselt õietolmu ja aprillis ka nektarit.

Kohati on perede kevadine areng olnud lausa tormiline ja haudme ning mesilaste hulk on kiiresti suurenenud. Osas peredest oli varakult lesehaudet, nii et juba aprilli keskel võis mesilas soojal keskpäeval kuulda üksikute noorte leskede lennupõrinat. Mõnigi vana mesinik arvab oma kogemuste najal, et nõnda võib juba maikuu keskel jõuda kätte sülemlemiste aeg.

Alates aprilli teisest dekaadist, kui õhu temperatuur tõusis Kesk- ja Lõuna-Eestis juba 20°C lähedale, andsid pajuõied hästi nektarit. Tarukaal näitas päevast juurdekasvu 1,5 – 2 kg või rohkemgi. Kui mesinik kõrgi tõstes veidi kallutas, tilkus seal nektarit või vedelat toorest mett. Et mesilastele tööruumi teha, tuli kõrgi lisada või koguni magasin peale panna.

Juba aprilli keskel kuulutas ühel Lõuna-Eesti teepervel nähtud reklaamsilt, et mesinik müüb värsket mett. Kes usub ja ostab värsket meed lootuses, kes raputab kaheldes pead. Küps värsket mesi tuleb ikka kaanetatud meekärgedest, aga sinnamaani kuulub mesilastel hulk tööd ja aega. Ka koduveini võib juba paar nädalat pärast käärimise algust toorest peast mekkima hakata, aga eks see üks poolik asi ole.

Märtsikuu lõpupäeval Tallinnas toimunud EML kevadkoosolekul kuulati ja arutati juhatuse aruannet sellest, mis möödunud kahe aastaga Eesti mesinduse edendamiseks tehtud ja mida edasi teha. Peamine osa viimaste aastate arendustööst on toimunud mesindusprogrammi kaudu. Lisaks käivitus 2006.a oktoobrist meeturu arendamise ja meed tarbimise propageerimise programm. Mõlemat programmi toetavad suures osas Euroopa Liit ja Eesti riik, kuid märgatava osa kuludest peab katma ka EML.

Mesindusprogrammi tegevustele kululus näiteks 2006.a kokku enam kui 2 miljonit krooni. Sellest kulutati ligi pool miljonit krooni enam kui 100 mesinduspäeva, -loengu või -õppuse korraldamiseks. Lisanduvad mitmesuguste teabematerjalide väljaanded, sealhulgas Mesinik-lehe toetamine, varratoosi uurinud ja meed kvaliteedi seireanalüüsid jne.

Mesindusprogrammi kuludest tuli 2006.a katta EML poolt oma vahenditest ligi sadatuhat krooni. Meeturu arendamise programmis on EML osa kuludes tunduvalt suurem. Ilma selle EML poolse kuluta pole võimalik kummagi programmi raames EL ja Eesti riigi toetusraha kasutada ning mesinduse edendamiseks ja mesinike heaks midagi teha. Seda vajalikku osalusraha saab EML peamiselt liikmemaksudena.

Vahetat kasu saavad mesinikud mesindusprogrammist näiteks õppepäevade, kursuste ja mesindusloengute kaudu. Programmi rahaga toetatud mesinduspäevade osavõtjad ei pea selle eest otseselt maksma osavõtutasu. Samas on EML liikmed oma osavõtu eest juba ette tasunud teatud summa liikmemaksu kaudu. Aga paljud teised osalevad mesinikud ei ole maksnud EML liikmemaksu ja sel kombel kasutavad tasuta osavõtvõimalust EML liikmete arvel.

Oleks loomulik, et kõik mesinikud mõistaksid – kui tahad EML tegevuse vilju noppida, tuleb seda tegevust ka EML liikmemaksuga väetada. Saanisõitu saab nautida alles siis, kui oled ise aidanud saani libisema. Piirkondlikud mesinike seltsid ja mesinduspäevade korraldajad peaksid seda sõnumit kõigile mesinikele selgitama ja neid veenma, et eelkõige EML liikmemaksu tasunutel on moraalne õigus kasutada EML tegevusest sündivat kasu ja eeliseid.

EML kevadkoosolek valis järgneva kaheks aastaks uue juhatuse koosseisu, kes EML tegevust ja selle kaudu ka Eesti mesindust peab edendama. Koostöös kõigi mesinikega püüame Eestis olud mesilastele ja mesinikele võimalikult soodsaks muuta.

*Aleksander Kilk,
EML juhatuse esimees*

Itaalia mesilaste teekond Ameerikasse

Kui räägitakse Põhja-Ameerika, eriti aga USA mesindusest, siis nimetatakse sageli ka kuldkollaseid mesilasi. Nagu värvi järgi arvata võib, on need teatud valikuprotsessi läbi teinud itaalia mesilased. Aga kuidas sattusid itaalia mesilased Ameerikasse?

XVIII sajandi keskel rändasid paljud Saksamaa ja teiste Lääne-Euroopa maade noored Ameerikasse õnne ja rikkust otsima. 1849.a. asus Saksamaalt laevale ka 25-aastane noormees Adam Grimm. Reis algas optimistlikult – laeval tutvus Adam kena reisikaaslase Annaga ja Ameerikas sai neist peatselt abielupaar. Nad asusid elama ja töötama Adami venna Christopheri talus. Lõigati raudtee ehituste vajaduseks puid, kasvatati taimi ja istikuid ning peeti vähesel määral mesilasi.

Kahjuks ei olnud Adam Grimmit kogemusi, kuidas mesilasemad nii pika merereisi vastu peaks. Ameerikasse jõudes olid kõik mesilasemad surnud. Kuid Adam ei jätnud jonniga ja 3 aastat hiljem kordas oma reisi Itaaliasse. Seekord ostis ta 69 ilusate kuldkollaste vöötidega mesilasema, valmistas need hästi reisiks ette ja jõudiski õnnelikult pärale. Nõnda algaski itaalia mesilaste võidukäik Ameerika mandril.

Mee ja mesilasemade müügist teenis Adam Grimm aastas enam kui 10000 dollarit, mis oli sel ajal väga suur summa. Seega pole imestada, et teda loetakse USA esimeseks mesindusala suur-ettevõtjaks ja suurmesinikuks. Adam Grimm suri 52 aasta vanuses.

*American Bee Journali 2005.a. detsembris
ilmunud materjalide põhjal koostanud
Aleksander Kilk*

Abiperede kasutamine meekorjel. Abipere tehnoloogia

Majanduslikult on parem pidada 10 meeperet koos kolme abiperega ja saada kuni tonn mett. See on lihtsam kui hooldada 50 peret ja saada igalt perelt 10 – 15 kg mett.

Tavaliselt korjavad 7 – 8 kg tugevusega pered 4 – 5 korda rohkem mett, s.o mitte 15 – 20, vaid 80 – 100 kg ja rohkemgi iga mesilaspere kohta. Selle võib saavutada lisajõu ehk abipere toetusel. Vaja on teist tavalist peret, mille tugevus peab 12. – 15. maiks olema vähemalt 8 kärjetänavatäit mesilasi ja mille ema on sündinud eelmisel aastal. Perel peab olema piisavalt mett (8 – 10 kg) ja vähemalt 2 kõrge suira. Abiperet on vaja võimalikult suurema hulga munade saamiseks. Intensiivse munemise ergutamiseks peab mesinik abiperetele vedela suhkrulahuse, veel parem meelalusena andma korrapäraselt 400 – 500 g lissasööta ööpäevas, samuti mee ja suira segu vajaduse järgi kärgedele määrimiseks. Peale selle tuleb vabastada abipere mesilased haudme kasvatamisest. See tuleb teha tulevaste meeperede kohuseks. Sellise võtte abil koormame peamised meepered haudme kasvatamisega ja väldime nende sülelemist.

Ja veel - pered ei kipu sülelema, abiperel on vähe noori mesilasi, aga meepered on viimase võimaluseni koormatud vaklade söötimisega.

Lembit Sirge

Mesi sisaldab proliini

Kas proliin on väga paha – sellise mõtte võiks pealkirjast välja mõelda. Ärgem tundkem asjatut muret – proliin on meelega vägagi väärtuslik lisand, seda mitmes mõttes. Ühest küljest on proliin kõige kaalukam nende 23 vaba aminohappe hulgast, mida mees leitud. Teisest küljest on mees leiduv suurem proliini hulk kinnituseks mee naturaalsele päritolule ja küpsusele.

Paljudes Euroopa riikides hinnatakse mee kvaliteeti, küpsust ja naturaalselt päritolu mees leiduva proliini koguse järgi. Üldine nõue on, et kvaliteetse naturaalse mee proliinisaldus peab olema vähemalt 180 mg/kg. On ilmne, et "suhkrumee" proliinisaldus jääb tuntuvalt alla normi. See võimaldab kontrollida mee naturaalselt päritolu.

Aleksander Kilk.

Mesilased üllatavad ka kogenud mesinikke

Ühel pärastlõunal aprilli algupoolel aias mesilasperede toimetamist jälgides ehmatas üks kraini mesilaspere mind tõsiselt. Märkasin, kuidas ärritunud mesilased tirisid lennuavast välja mesilasema ja jätsid ta õue ilma hooleks. Mesilasema küll elas veel, kuid oli üsna uimane ja ilmselt ka tugevasti häda saanud. Mõne aja pärast jäi ta liikumatuks ja suri.

--- Mis see siis nüüd on – kas selles peres oli talvitumise ajal tõepoolest korraga kaks mesilasema? ---

Aleksander Kilk.

Suurkiskjate tekitatud kahjude kompenseerimisest

4. aprillil k.a jõustusid Looduskaitse seaduse muudatused, mis lisavad liikide nimekirja, kelle tekitatud kahjusid riik osaliselt kompenseerib ja kahjude ennetamist osaliselt toetab, karu, hunt, ilves, kotkad ja Euroopa naarits. Mesinikke huvitab neist muidugi vaid karu.

Praegu tegeldakse intensiivselt kahjustuste ekspertiisi, kahjude hindamise, kompenseerimise ja ennetamise protseduuri reeglite väljatöötamisega, mis peaksid õige varsti jõustuma keskkonnaministri määrusena. Kuigi põhimõtted on paika pandud, olles arvesse võtnud ka mesinikega kohtumistelt saadud häid ettepanekuid, ei saa neid veel enne jõustumist avalikustada.

Kuigi Euroopas laiemalt soovitatakse teha kulutusi pigem kahjude ennetamiseks, on praegu Eestis siiski otstarbekas olemasolev piiratud ressurss kulutada kahjude kompenseerimiseks ja ennetusabinõusid peaks rakendama just olemasolevates kahjustuskohtades järgnevate kahjude ärahoidmiseks.

Järgmise Mesinik-lehe ilmumise ajaks on keskkonnaministri määrus kindlasti jõustunud ning sellest saab kirjutada põhjalikumalt. Praegu on soovitus kõikidest karu tekitatud kahjustustest mesilates võimalikult kiiresti teavitada maakonna keskkonnateenistust, kes vastavalt koostatavatele protseduurireeglitele peab korraldama kohapealse ekspertiisi. Kuna seadus on jõustunud, on võimalik kompensatsiooni taotleda nende karude tekitatud kahjustuste eest, mis on tehtud alates 4.-st aprillist 2007.

Peep Männil

Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus

Karude vastu aitab ka elektrikarjus

Karu on tark loom ja teda ülekalvada on raske. Meie põhjanaabrid on leidnud, et lihtsaim viis karude eest tarusid kaitsta on elektrikarjus. Selleks ei sobi tavaline mudel, mida meil põllumajanduses kasutatakse. Karu on leidlik ja võib sellest nii üle kui alt läbi minna. Pealegi on karul hea paks kasukas, mis oluliselt pehmendab elektrikarjusest saadavat peletavat elektrilööki. Seepärast on vaja tublisti kõrgema pingega ja mitme traadiga elektriaeda.

Eestis valmistab elektrikarjuseid OÜ Elves Sael. Toodetakse mitmesuguseid mudeleid erinevaks otstarbeks. Samuti pakutakse igasuguseid vaja minevaid tarvikuid ja antakse lahkesti konsultatsiooni.

ELVES OÜ, Sooja tän. 5, Saue 76505

Tel. 6596551

www.elves.ee

300 kg METT ÜHELT PERELT

See ei ole muinasjutt

2005.a väga soodne meekorjeks ja korjealal oli vaarikaistandus, palju põdrakanepit, valget ristikut jt häid meetaimi. **Teiseks** olid noored väga head, hästi sõbralikud ning vähe sülemlemisaldid mesilasemad ja nende järglased, piisavalt jätkus ülesehitatud raame. **Kolmandaks** on see siiski vist võimalik ainult korpustarudes. Sellist saaki olen saanud ka ainult ühe korra ja ühelt tarult. Kuupäevaliselt enam ei mäleta, millal mingeid operatsioone tegin, aga käis see nii.

Maire Valtin

EML kevadkoosolekul Tallinnas valiti uus juhatus ja arutati mesinduse tuleviku üle

Eesti Mesinike Liidu kevadkoosolekul 31. märtsil Tallinnas valiti liidule uus juhatus, mille tulemusel jätkab mesinike huvide kaitsmist vana kaardivägi. Juhatuse esimehe kohuste täitmisest ei saa ka järgmistel aastatel puhkust Aleksander Kilk, juhatuse liikmete koormat kannavad Uku Pihlak, Aivo Sildnik, Martin Rebane ning värske tulijana Arvi Raie.

Huvitav oli ka eelmise juhatuse tegevusaruanne, kus räägiti mõeldust ja sellest, kuipalju mõtteid ka tegudeks vormistada on jõutud.

Anna Aunap ja Uku Pihlak tutvustasid põgusalt ka mee kvaliteediseirega seonduvat, mida on leitud mee laboratoorsetel analüüsidel ning millised on seireplaanid tulevikuks.

Osalenud mesinikud said päeva jooksul tutvuda ka arenduses oleva uue vahasulataja prototüübiga ning teha oma ettepanekud selle täiustamiseks. Sisuka ja tore kogunemise lõpetas aga Aivo Sildniku mahlakate kirjeldustega pildiseanss mesindusmeetoditest Sitsiilias.

Martin Rebane

Mee müügiesendendusprogramm edendab Eesti meeturgu mesinike abil

Programm on käivitunud ja kogub jõudsalt hoogu. EML kevadkoosolekul 31. märtsil kõneles Margus Otsa selles osas tehtust. Kes kohale olid tulnud, nägid valmis tehtud mee tarbimise propageerimise plakateid ja uusi värvilisi voldikuid. M. Otsa tutvustas ka tehtut ja kavatsusi edasiseks.

Kõnesolev teema pakkus aktiivset huvi ja tekitas õigustatud elava diskussiooni. On ju iga EML liige, kes on tasunud liikmemaksu, selleks tööks oma osa andnud ja soovib, et tulemused ka kõige paremad oleksid. Arutelus leiti mitmeid ideid, kuidas saaks seda tööd veelgi tulemuslikumaksteha.

Eelmises Mesinik-lehes avaldasime nende EML liikmete nimesid, kes omalt poolt olid tolle lehe ilmumise ajaks oma osaga toetanud seda nn meepromoprogrammi. Kahjuks aga oli jaanuari alguses kuidagi tekkinud mõnesuguseid vigu EML juhatuse ja panga vahelises infovahetuses. Tagantjärele ei ole enam võimalik kindlaks teha, kus ja millest vead tekkisid. Õnneks aga said asjad peagi korda. Selleks ajaks oli Mesinik-leht juba trükitud ja osa mesinikke, kes olid ära maksnud oma liikmemaksu, jäid avaldatud nimekirjast välja. Vabandame tekkinud äparduste pärast.

Veel üks moment! Palun olge tähelepanelikud oma liikmemaksu ja selle lisa-osa tasumisel ja märkige kindlasti, kelle eest see on tasutud. Kahjuks on praeguseks mõned nn anonüümsed EML liikmed, kes on tasunud ka lisaliikmemaksu. Tõsi, nendele liikmetele ei saa me ka Mesinik-lehte ega muid trükiseid saata.

Seisuga 24. aprill on avaldatud nende EML liikmete nimesid, kes pärast eelmise lehe ilmumist on oma osaga toetanud meeturu arendamise programmi ja ka need liikmed, kes eelmine kord ebaõiglaselt olid välja jäänud.

Euroopa Liit ja Eesti riik toetavad mee müügi edendusprogrammi rahaliselt ainult siis, kui ka mesinikud omalt poolt rahaliselt osa kulusid katavad. Sel põhjusel on EML palunud tasuda koos EML 2007.a. põhi-liikmemaksuga ka lisa-liikmemaksu 10 krooni mesilaspere kohta mee müügiesendendusprogrammi arendustöö toetuseks.

Suur tänu neile mesinikele, kes EML ettepanekuga kohe kaasa tulid ja meeturu edendamiseks toetussumma tasusid

Selle algatusega liitumiseks ei ole veel hilja. Kes seni veel pole jõudnud või otsustanud, ka teie panus toetab meie ühist üritust!

Meie juubilare märtsis-aprillis.

Teated ja kuulutused

ka õppe- ja mesinduspäevadest, emade tellimisest ja õppereisidest Lätisse ja Soome.

Eesti mesindust arendatakse käesoleval ajal Eesti Mesindusprogrammi

“*Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riiklik programm 01.09.2004 – 31.08.2007*” tegevuste kaudu Mesindusprogrammi eesmärkideks on: mesinike ja mesindusseltside abistamine ja toetamine mesinduspäevade ja –õppuste korraldamisel ning kohaliku mesinduselu edendamisel; teabelevi arendamine ja mesinike erialane parem teavitamine; mesinduse efektiivsete tehnoloogiliste lahenduste arendamine, tutvustamine ja propageerimine; toote- ja turuarenduse tegevuste suunamine ja toetamine; varroatoosi ja teiste mesilashaiguste tõhusate tõrjemeetodite ja –võtete propageerimine ning mesinike nõustamine mesilashaiguste tõrjel; mee kvaliteedi seireuringute korraldamine ja mesinike teavitamine ning nõustamine küsimustes, kuidas mee tootmise ja käitlemise protsessis mee kvaliteeti säästa ja parandada.